

LECTURA CA BAZĂ PENTRU CULTURĂ, CUNOAȘTERE ȘI DEZVOLTARE: ȘAPTE ANI DE DIALOG INTERNAȚIONAL SUB EGIDA PROGRAMULUI NAȚIONAL *LECTURACENTRAL*

Elena HARCONIȚA

ORCID 000-0002-6449-7488

Rezumat:

În perioada 2019-2025, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Ministerul Culturii și Clubul literar *Homo Aestheticus*, a organizat șapte ediții ale Conferinței Internaționale „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, în cadrul Programului Național *LecturaCentral*. Evenimentul a reunit peste 6.000 de participanți și 150 de vorbitori din 15 țări, devenind o platformă de dialog interdisciplinar și internațional despre rolul lecturii în educație, cultură și societate. Comunicările au abordat teme actuale: de la formarea competenței de lectură și digitalizare până la impactul inteligenței artificiale. Conferințele au promovat valorile europene, cooperarea profesională și rolul bibliotecilor ca centre de învățare și inovare, contribuind semnificativ la consolidarea unei culturi naționale a lecturii și la afirmarea lecturii ca prioritate strategică pentru dezvoltarea durabilă.

Cuvinte-cheie:

conferință, lectură, educație, reziliență culturală, colaborare, parteneriate.

Abstract:

In the years 2019-2025 the National Library of the Republic of Moldova, in partnership with the Ministry of Culture and the *Homo Aestheticus* Literary Club, organized seven editions of the International Conferen-

ce „Reading as a Basis for Culture, Knowledge and Development”, within the framework of the *Lectura-Central* National Program. The event brought together over 6,000 participants and 150 speakers from 15 countries, becoming a platform for interdisciplinary and international dialogue on the role of reading in education, culture and society. The papers addressed current topics - from the formation of reading skills and digitalization, to the impact of artificial intelligence. The conferences promoted European values, professional cooperation and the role of libraries as centers of learning and innovation, significantly contributing to consolidation of national reading culture and attestation of reading as a strategic priority for sustainable development.

Keywords:

conference, reading, education, cultural resilience, cooperation, partnerships.

Timp de șapte ani (2019-2025), Biblioteca Națională a Republicii Moldova, în parteneriat cu Ministerul Culturii și cu sprijinul Clubului literar *Homo Aestheticus*, a organizat Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, desfășurată în cadrul Programului Național *LecturaCentral*.

Atunci când rostim cifra *șapte*, gândul ne poartă inevitabil spre arhetipul său simbolic, format din cele trei dimensiuni ale existenței – informația, energia și materia – și regăsit în numeroase aspecte ale culturii, religiei și istoriei. Cifra șapte este considerată un protector al celor care caută sensul și adevărul, fie ei cercetători, spirite contemplative sau creatori de artă. În filosofie, aceasta se asociază cu căutarea înțelepciunii, a adevărului și a cunoașterii. O regăsim în cele șapte minuni ale lumii antice și moderne, în cele șapte note muzicale, în cele șapte culori ale curcubeului și cele șapte virtuți divine: credința, speranța, dragostea, prudența, dreptatea, curajul și înțelepciunea. Prin urmare, cifra șapte este un simbol al spiritului de observație, al cercetării, al rațiunii și al descoperirii, dar și al capacității de analiză și reflecție critică – valori care au stat la temelia

celor șapte ediții ale Conferinței Internaționale Interdisciplinare, desfășurate anual, cu precădere în luna septembrie.

De-a lungul acestor ediții, peste 6.000 de participanți au beneficiat de un cadru de dialog științific și cultural, iar transmisiunile, comunicările și articolele dedicate evenimentului au înregistrat peste 300.000 de accesări, extinzând semnificativ aria de impact a conferinței.

Cele circa 150 de comunicări prezentate au avut drept misiune descoperirea, observația, înțelegerea, inspirația și încurajarea participanților de a căuta răspunsuri, de a construi conexiuni și de a centra eforturile comune asupra dezvoltării competenței de lectură și consolidării rolului bibliotecii în acest demers. Au fost împărtășite experiențe valoroase, prezentate expoziții de carte și documente rare, precum și inițiative inovative de promovare a lecturii.

Astfel, conferințele desfășurate sub egida Programului Național *LecturaCentral* au demonstrat, de-a lungul anilor, importanța lecturii ca pilon esențial al culturii, educației și dezvoltării personale și comunitare. Aceste manifestări au oferit un cadru valoros de dialog profesional și de interconectare a bibliotecarilor, cercetătorilor, cadrelor didactice, scriitorilor și factorilor de decizie din diverse țări, facilitând schimbul de bune practici, idei inovatoare și experiențe internaționale [3].

Pe parcursul timpului, elementul distinctiv al acestor întruniri a fost abordarea complexă și interdisciplinară a lecturii – analizată nu doar ca act cultural și educațional, ci și ca fenomen social, terapeutic și resursă spirituală. Conferințele au oferit un cadru amplu de reflecție asupra politicilor și reglementărilor în domeniul lecturii, a fundamentelor științifice și a studiilor sociologice privind lectura în lume și în Republica Moldova, reunind bune practici și viziuni inovatoare într-un dialog viu, care inspiră. Acestea s-au remarcat nu doar prin tematica amplă și abordările interdisciplinare, ci și prin impactul concret asupra vieții culturale și educaționale din Republica Moldova. Un rezultat semnificativ al acestor manifestări a fost și declararea anului 2020 drept „An al Lecturii”, recunoaștere care

a subliniat importanța strategică a promovării lecturii în societate.

În timp, conferințele au devenit o veritabilă platformă de coagulare a eforturilor instituționale și individuale dedicate cultivării interesului pentru lectură, reunind structuri și personalități cu responsabilități majore în domeniu, remarcându-se prin schimbul valoros de experiențe internaționale și prin conturarea unei viziuni unitare asupra lecturii – înțeleasă ca abilitate esențială de viață, fundament al dezvoltării personale și profesionale [1].

Profilul participanților a fost unul divers și reprezentativ: scriitori, ambasadori, oameni politici și de afaceri, bibliotecari, pedagogi, jurnaliști, cercetători științifici. În total, peste 150 de vorbitori au reprezentat Republica Moldova, România, Ucraina, Franța, Japonia, SUA, Cehia, Lituania, Letonia, Georgia, Spania, Polonia, Marea Britanie și Germania, conturând un dialog internațional de idei și experiențe. Manifestările au fost onorate de participarea unor personalități marcante din mediul administrativ, academic și cultural, printre care: Sergiu Prodan, ministrul culturii al Republicii Moldova; Oleg Serebrian, ambasadorul Republicii Moldova în Germania; Andrei Chistol, secretar de stat în domeniul culturii; Ion Sturza, politician, om de afaceri; Nicolae Dandiș, primarul municipiului Cahul; Vasile Cemortan, președintele raionului Drochia; academicianul Mihai Cimpoi; Nina Corcinschi, director al Institutului de Filologie Română „B.P. Hasdeu”; Mariana Cocieru, cercetător științific, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”; Nicolae Leahu, dr., conferențiar universitar, șef al Catedrei de literatură română și universală a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, scriitor, critic literar și publicist; Tatiana Ciocoi, dr. habilitat, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova; Adrian Ghicov, dr. habilitat, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; Nelly Țurcan, dr. habilitat, profesor universitar, Universitatea de Stat din Republica Moldova; Iulian Filip, dr. în filologie, poet, dramaturg, folclorist; Lucia Țurcanu, dr. în filologie, critic literar, cercetător științific, Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai

Eminescu”, Ipotești; Gheorghe Erizanu, fondator și director al Editurii „Cartier”; Dorian Furtună, cercetător științific, etnolog, autor de volume dedicate tradițiilor populare, și numeroși alți specialiști și promotori ai culturii și lecturii.

Prin prestigiul invitațiilor, diversitatea temelor și deschiderea spre cooperare internațională, Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare” s-a impus drept un reper esențial în cultura lecturii contemporane și un spațiu de reflecție colectivă asupra viitorului educației prin lectură [3].

O prezență constantă și activă în cadrul fiecărei ediții a conferinței a fost Elena Pintilei, director general al Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, care a subliniat capacitatea conferinței de a se adapta nevoilor timpului și de a integra obiectivele naționale și europene privind promovarea lecturii. Ea a evidențiat, totodată, profesionalismul și potențialul organizatorilor, în special al Verei Osoianu, director adjunct, al Victoriei Vasilica și Angelei Drăgănel, șefi de secție, care au reușit să atragă un public divers și implicat, inclusiv colegi din spațiul Uniunii Europene, purtători de experiențe și instrumente moderne destinate valorificării atât a cărții tradiționale, cât și a resurselor electronice.

Impactul acestor manifestări s-a concretizat și prin consolidarea parteneriatelor profesionale internaționale, stabilite cu numeroși experți și instituții de prestigiu: Yoshihiro Katayama, ambasadorul Japoniei în Republica Moldova; Barbara Lison, președinte IFLA; Adrian Cioroianu, director general al Bibliotecii Naționale a României; Grant Harris, șef al Diviziunii Europene; Louis Bayard, Maureen Corrigan și David Ignatius, Biblioteca Congresului (USA); Tomasz Grusz-Kowski, The National Library of Poland, Head of IFLA PAC Centre; Linda Jansová, specialist în științele informației la Institutul de Biblioteconomie, Biblioteca Națională a Republicii Cehe; Evija Vjaterė, Maija Treile și Silvija Tretjakova, Biblioteca Națională din Letonia; Alina Oancea, Impact Training, București; Ioan Milică, director general al Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu”, Iași (România); Sandra Niebuhr-Siebert, profesor dr.,

University of Applied Sciences Clara Hoffbauer, Potsdam (Germania); Susanne Teichmann, Head of Information & Library, Goethe Institute Bucharest (Germania); Ian Anstice, editor (Marea Britanie); Vit Richter, director, Institutul de Biblioteconomie al Republicii Cehe; Zlata Houšková, membru al comitetului executiv al Asociației Bibliotecarilor și a Specialiștilor în Informare din Republica Cehă; Linda Jansová, specialist în științele informației la Institutul de Biblioteconomie, Biblioteca Națională a Republicii Cehă; Lola Sanaia, Biblioteca Națională Parlamentară a Georgiei; Ivona Olariu, dr., reprezentant al Asociației Universităților, Institutelor de Cercetare-Dezvoltare și Bibliotecilor Centrale Universitare din România „Anelis Plus”, BCU „Mihai Eminescu”, Iași (România); Lola Sinaia, National Parliamentary Library of Georgia; Ester Omella, șef pentru Planificare Teritorială și Calitate a Bibliotecilor Consiliului Provincial din Barcelona (Spania); Iryna Biriukova, director general al Bibliotecii Naționale de Cercetare din Odesa (Ucraina) ș.a.

Comunicările prezentate au adus în prim-plan diversitatea și interdisciplinaritatea abordărilor, explorând teme variate – de la formarea caracterului prin lectură și tendințele contemporane de lectură până la utilizarea inteligenței artificiale și la proiecte inovatoare sau studiile dedicate obiceiurilor de lectură din diferite țări.

De fiecare dată, conferințele au pus în lumină rolul bibliotecilor ca spații de promovare a valorilor europene și centre de educație permanentă, subliniind importanța digitalizării și a accesului deschis ca modalități de extindere a publicului cititor și de democratizare a cunoașterii. Accentul pus pe promovarea valorilor europene, pe digitalizarea resurselor și pe integrarea noilor tehnologii a evidențiat capacitatea lecturii de a se adapta provocărilor contemporane, dar și necesitatea unei strategii naționale coerente în domeniu. Participarea interdisciplinară și internațională a reliefat rolul colaborării în consolidarea capitalului cultural și intelectual al societății, precum și importanța parteneriatelor între instituții educaționale, culturale și comunitare [4].

Activitățile dedicate lecturii – de la cluburi, programe

educaționale și inițiative comunitare până la proiecte inovatoare de promovare a lecturii – au demonstrat că lectura poate sprijini dezvoltarea competențelor critice, a rezilienței și a identității culturale. În acest context, promovarea unei strategii naționale integrate și consolidarea colaborării interinstituționale se conturează drept pași esențiali pentru menținerea interesului pentru lectură pe termen lung și pentru dezvoltarea durabilă a culturii cititului.

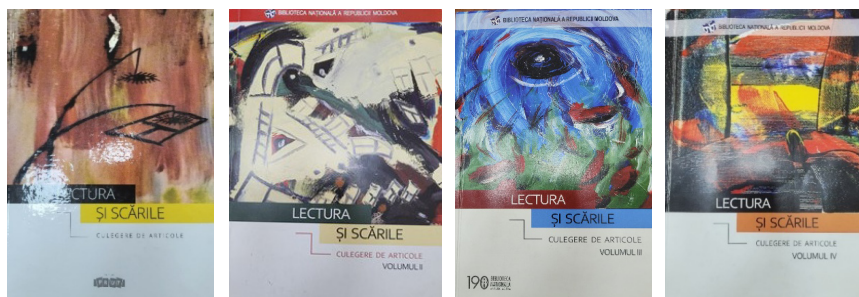
În ansamblu, conferințele au reconfirmat că lectura rămâne un instrument fundamental pentru educarea și modernizarea societății, pentru consolidarea culturii civice și pentru crearea unei comunități informate, unite și implicate. Participanții au subliniat necesitatea elaborării unei Strategii Naționale a Lecturii și a unei cooperări mai strânse între școală, familie, biblioteci, editori și sectorul cultural, pentru a transforma lectura într-o prioritate națională.

Evenimentele, desfășurate, de regulă, pe parcursul a două-trei zile, au fost organizate în format hibrid, îmbinând sesiunile offline, găzduite în incinta Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, cu participările online. În premieră, în anul 2025, cea de-a doua zi a conferinței s-a desfășurat și într-un alt spațiu simbolic – la Biblioteca Publică Raională „Julian Filip” din Drochia [5].

Conferințele s-au derulat în două limbi: română și engleză, accentuând deschiderea internațională a dialogului științific și cultural.

Publicarea materialelor conferințelor în regim de Acces Deschis în Repozitoriul Tematic Național Mold-LIS (<http://moldlis.bnrm.md/>) asigură continuitatea dialogului profesional și oferă un cadru propice pentru reflecție, schimb de idei și formulare de noi perspective asupra viitorului lecturii.

Informațiile privind Programul *LecturaCentral* și Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare” sunt publicate pe site-ul *The Conference of European National Librarians* (CENL), contribuind la promovarea internațională a acestor inițiative și la consolidarea vizibilității lor în comunitatea profesională globală [2].

Referințe bibliografice:

1. ATAMAN, Viorica. *Interesul scăzut față de lectură – de vină ar fi tehnologiile, discuții la Biblioteca Națională: despre conferința internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”*. Disponibil: <https://eucitesc.md/2019/09/26/interesul-scazut-fata-de-lectura-de-vina-ar-fi-tehnologiile-discutii-la-biblioteca-nationala/> [accesat 2025-09-30].
2. DRĂGĂNEL Angela și Mariana KIRIAKOV. *NL Moldova: „Reading as a Pillar of Culture, Knowledge, and Development” International Conference*. Disponibil: <https://surl.lt/ltxzhi> [accesat 2025-09-25].
3. *Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=3TErppae3o> [accesat 2025-09-10].
4. OSOIANU, Vera. *Conferința „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”: mesaj de final*. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2019/09/26/conferinta-lectura-ca-baza-pentru-cultura-cunoastere-si-dezvoltare-mesaj-de-final/> [accesat 2025-09-25].
5. STAMATI, Doinița. *La Drochia a avut loc Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”*. Disponibil: <https://frex.ro/3GpKj> [accesat 2025-09-12].